

กระบวนการจัดการเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษา เครือข่ายลุ่มน้ำคลองอุตะเถา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของกลุ่มเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น การสร้างกระบวนการนโยบายสาธารณะในด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน และวิเคราะห์หาแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยใช้กรณีศึกษาของเครือข่ายลุ่มน้ำคลองอุตะเถา มีกลุ่มเป้าหมายสำคัญคือ เครือข่ายกลุ่ม/องค์กร บุคคลในพื้นที่ และกลุ่มบุคคลที่ดำเนินกิจกรรมในลุ่มน้ำคลองอุตะเถาจำนวน 112 กลุ่ม ใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ใน 112 กลุ่มมีการรวมตัวกันเป็น 8 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายรักษาลุ่มน้ำคลองอุตะเถา เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายสถาบันการศึกษา เครือข่ายเยาวชนรักษาลุ่มน้ำคลองอุตะเถา เครือข่ายองค์กรภาครัฐ เครือข่ายองค์กรอิสระ เครือข่ายสื่อ/ประชาสัมพันธ์ และเครือข่ายประชาสังคม โดยมีเครือข่ายรักษาลุ่มน้ำคลองอุตะเถาเป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง เป็นเครือข่ายหลักของเครือข่ายทั้งหมด กิจกรรมที่กลุ่ม/เครือข่าย เน้นในการดำเนินการในลุ่มน้ำคลองอุตะเถาจะเป็นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน คิดเป็นร้อยละ 45 ของกิจกรรมทั้งหมด ผลจากการที่กลุ่ม/องค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน ทำให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่ม/เครือข่ายพบว่ามีค่าสูงสุดในด้านองค์กร/บุคคล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับดี (3.63) ในขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีค่าต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ (1.98) โดยพบว่า ปัจจัยที่เอื้อในการรวมกลุ่มคือ มีเป้าหมายร่วมในการที่จะอนุรักษ์ พื้นฟูลุ่มน้ำคลองอุตะเถาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก คือ เวลาในการทำกิจกรรมไม่ตรงกัน ผลการศึกษาและกระบวนการสร้างและการก่อตัวนโยบายสาธารณะ พบว่ามีการใช้กิจกรรมเป็นช่องทางเพื่อประสานความร่วมมือ โดยมีประชาชนในพื้นที่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ฝ่ายอื่นๆ เคลื่อนไหว ทั้งในการเรียกร้องสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพื้นที่ ผลจากการวิเคราะห์หาแนวทางในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ต้องอาศัยหน่วยงานจากทุกฝ่ายทั้งจากภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนร่วมกันในการอนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอุตะเถา

ชื่อนักวิจัย : นายพฤษพงศ์ พิศาลวัชรินทร์

สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สาขาวิชา : การจัดการสิ่งแวดล้อม

ปี : 2550